

4.4.2019

Yhteenveto Pohjois-Savon pohjavesialueiden luokitukseen ja rajausten päivittämiseen liittyvistä lausunnoista ja kannanotoista sekä niiden vastineista

Tämä yhteenveto koskee 21.1.2019–4.3.2019 toteutettua pohjavesien luokitteluun ja rajausten päivittämiseen liittyvää kuulemistä ja niitä pohjavesialueita, joiden pääsijaintikunnat Keitele, Kuopio, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Suonenjoki, Tervo, Varkaus ja Vesanto. Lisäksi yhteenveto koskee Tuusniemellä sijaitsevan Kiiskiniemenkankaan rajausmuutosta. Tämä yhteenveto on nähtävissä ymparisto.fi-sivuilla: www.ymparisto.fi > Vesi > Vesiensuojelu > Pohjaveden suojelu > Pohjavesialueet > (valitse) Pohjois-Savon ELY keskus.

Pohjavesialueiden tiedot päivitetään ympäristöhallinnon tietojärjestelmiin niiden pohjavesialueiden osalta, joiden pääsijaintikunnat ovat Keitele, Kuopio, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Suonenjoki, Tervo, Varkaus ja Vesanto. Lisäksi toteutetaan Tuusniemellä sijaitsevan Kiiskiniemenkankaan rajausmuutos. Luokkien ja rajausten päivitykset tehdään keväällä 2019, minkä jälkeen muutokset tulevat voimaan.

Pohjavesialueiden rajaaminen tehdään olemassa olevan hydrogeologisen tiedon perusteella. Pohjavesialueiden rajauksesta ja luokituksesta ei tehdä hallintopäätöstä eikä siitä näin ollen voi valittaa (Suomen ympäristökeskus, Pohjavesialueet –määrittäminen, luokitus ja suojelusuunnitelmat).

ELY-keskus tallentaa rajaus- ja luokitusmuutokset valtakunnalliseen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään, josta pohjavesialuetietoja voi tarkastella. Karttoja pääsee tarkastelemaan mm. karttapalvelu Karpalon kautta (http://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto/Karttapalvelut). Pohjavesialueiden kuvaukset löytyvät Avoimien ympäristötietojärjestelmien palvelusta (http://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto/Ymparistotietojarjestelmat). Aineisto löytyy ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertan Pohjavedet-osiosta. Palvelu vaatii rekisteröitymistä.

Lisätietoja asiasta antavat hydrogeologi Jussi Aalto (puh. 0295 026 776, jussi.aalto@ely-keskus.fi) ja suunnittelija Jaana Rääpysjärvi (puh. 0295 016 520, jaana.raapysjarvi@ely-keskus.fi).

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Yksikön päällikkö   Leila Kantonen

Suunnittelija   Jaana Rääpysjärvi

Lausuntoja: 14 kappaletta

Kannanottoja: 6 kappaletta

Lausunto, mielipide tai lisätieto	ELY-keskuksen vastine
<p>Kaikki alueet/useita alueita</p> <p><i>Pohjois-Savon liitto</i> toteaa, että maankäytön yhteensovittavaa suunnittelua pohjavesialueilla on edistetty yhteisillä tutkimushankkeilla. Tutkimustietoa tarvitaan jatkossakin alueidenkäytön eri näkökulmat huomioivan päätöksenteon pohjaksi. Maakuntakaavaan verraten ELY-keskus on esittänyt lausunnolla olevassa aineistossa päivityksiä kolmasosaan pohjavesialueista, puolet esitetyistä muutoksista koskevat E-luokan uutta merkintää. Rajausmuutoksia on esitetty neljälle alueelle. Pohjavesialueita koskevat 1.- ja 2.-luokan merkinnät tarkistetaan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 (2. vaihe) yhteydessä. Pohjavesialueille sijoittuvan muun maankäytön, kuten maa-ainestenoton osalta, kaavatyössä korostuu niiden yhteensovittamistarve.</p> <p><i>Suomen metsäkeskus</i> pyytää lausunnossaan käyttöönsä tiedot luonnontilaisista elinympäristöistä, jotta voi hyödyntää tietoja metsälain valvonnassa, kestäväen maatalouden määräaikaisten rahoituslain päätösten valmistelussa ja viranomaisyhteistyössä. Tulevalla E-luokituksella pystytään todennäköisesti jonkin verran turvaamaan elinympäristöjä. Metsätalouden toimenpiteiden kannalta on oleellista, että merkinnät ovat selkeitä, eivätkä aiheuta kohtuutonta haittaa metsien käsittelyyn. Eri osapuolten, kuten maanomistajien informointi on tärkeää. Koska E-luokitus ei tuo uusia suojeluelementtejä, vaan informoi pohjavesialueista riippuvista elinympäristöistä, E-luokan ei pidä myöskään aiheuttaa rajoitteita metsätaloudelle kaavamääräyksissä. Nykyisin käytössä on varsin hyvät ohjeet ja suositukset metsien käsittelyyn pohjavesialueilla ja niihin voitaneen tukeutua jatkossakin.</p>	<p>Pohjois-Savon ELY-keskus pyrkii jatkossakin tekemään pohjavesialueiden rakennetutkimuksia tai täydentämään aiempia selvityksiä yhteistyössä eri tahojen kanssa. Pohjavesialueella tehdyt tutkimukset edistävät pohjavesien suojelua ja toimintojen suunnittelua pohjavesialueella. Maankäytön yhteensovittamisella tulee varmistaa pohjavesien suojelu ja vedenhankinta. Uusi luokitus käsittää 1-, 2-, 1E-, 2E- ja E-pohjavesialueluokat, jotka tulisi huomioida maakuntakaavassa. Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemys on, että E-luokitus tulisi merkitä maakuntakaavaan.</p> <p>Pohjois-Savon ELY-keskus voi toimittaa Metsäkeskukselle tarkemmat E-luokituksen perustana olevat ekosysteemien tiedot niiden valmistuttua. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö ovat ohjeistaneet ELY keskuksia, että E-luokan pohjavesien huomioiminen kaavoituksessa arvioidaan tapauskohtaisesti. Pohjavesien huomioiminen kaavoissa perustuu maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) esitettyihin kaavojen sisältövaatimuksiin ja valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Esimerkiksi maakuntakaavaa laadittaessa on muun muassa kiinnitettävä erityisesti huomiota alueiden käytön ekologiseen kestävyteen sekä vesi ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön sekä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen (MRL 28 §).</p>
<p>Keitele</p> <p><i>Keiteleen kunta</i> toteaa lausunnossaan, että Keiteleen osalta pohjavesialueiden rajausmuutokset kohdistuvat kaavoittamattomalle metsämaa-alueelle. Viinikkalan vedenottoalue on kunnan vesihuoltolaitoksen kannalta tärkeä alue ja nyt esitetty muutos pohjavesialueen rajauksesta on</p>	<p>Lausunto on merkitty tiedoksi.</p>

<p>laitoksen toiminnan kannalta tärkeä. Keiteleen kunnalla ei ole huomautettavaa alueellaan sijaitsevien pohjavesialueiden luokitukseen.</p> <p>Kuopio</p> <p><i>Kuopion kaupungin kunnallistekninen suunnittelu</i> esittää lausunnossaan, että mikäli Syvänniemen ja Pihkainmäen pohjavesialueet poistetaan luokituksesta, on oltava luotettava selvitys (koepumppaus), ettei alueilta ole saata- villa pohjavettä määrältään 100 m³ vuorokaudessa vettä.</p> <p><i>Kuopion kaupungin alueellisilla ympäristönsuojelupalveluilla, ympäristöterveyshuollolla tai strategisella maankäytön suunnittelulla</i> ei ole huomautettavaa pohjavesialueiden uudesta luokituksesta ja aluerajauksista.</p> <p><i>Kuopion Vedellä</i> ei ole huomauttamista Pohjois-Savon ELY-keskuksen esitykseen pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutoksista.</p> <p><i>Siilinjärven ympäristönsuojeluviranomainen</i> tuo lausunnossaan esille, että Kuopion ja Siilinjärven alueilla sijaitsevan Harjamäki-Käärmelahti -pohjavesialueen kuulemisaineistoon ei sisälly pohjavesialueiden luokituksen ja rajausmuutosten perusteena olevia GTK:n tekemiä tutkimuksia. Selvitysten mukaan Siilinjärvi-Maaninka harjujakson geologiset olosuhteet ovat erittäin monimutkaiset. Mm. pohjavedenpinnan taso vaihtelee paikoitellen useita metrejä lyhyelläkin matkalla, joka kuvastaa pohjaveden virtausolosuhteiden suurta vaihtelevuutta ja mahdollisia kalliokynnyksiä. Lautakunta esittää tarkasteltavan, onko Harjamäki-Käärmelahti-pohjavesialueesta riittävästi tietoa pohjavesialueen rajauksen määrittämiseksi.</p>	<p>Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 10 b §:n mukaan 2-luokkaan luokitellaan muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksien perusteella soveltuu yhdyskuntien vedenhankintaan. Pohjavesialue luokitellaan luokkaan 2, kun alueella muodostuu pohjavettä pääsääntöisesti yli 100 m³/d ja pohjavesialue soveltuu myös muuten ominaisuuksiltaan vedenhankintakäyttöön. 1-pohjavesialueluokan keskeisenä kriteerinä puolestaan on pohjaveden nykyinen tai tuleva käyttö yhdyskunnan vedenhankintaan tai talousvetenä. Vaikka ko. alueilta ei ole varsinaista pumppaustietoa, on alueet vedenhankinnasta saatujen kokemusten perusteella, erityisesti muodostuvan pohjaveden määrän perusteella, todettu huonoiksi yhdyskunnan vedenhankintaan. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, etteivät Syvänniemen ja Pihkainmäen pohjavesialueet täytä pohjavesialueelle asetettuja kriteerejä.</p> <p>Lausunto on merkitty tiedoksi.</p> <p>Kuopion Veden lausunto on merkitty tiedoksi.</p> <p>Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen ohjeiden mukaisesti ELY-keskus määrittää käytettävissä olevien tietojen ja tutkimusten perusteella pohjavesialueen rajan. Harjamäki-Käärmelahti pohjavesialueen rajausta perustuu olemassa olevaan tietoon pohjavesialueen rakenteesta ja pohjaveden virtauksesta. Pohjavesialueesta ei ole selvityksissä saatu riittävästi uutta tietoa pohjavesialueen rajauksen muuttamiseksi. Em. selvityksissä on tutkittu harjun ydinalueita, minkä vuoksi pohjavesimuodostuman reuna-alueilta ei ole saatu sellaista uutta tutkimustietoa, joiden perusteella pohjavesialueen rajausta voisi muuttaa. Rajausmuutosten tarpeen arviointi ja toteuttaminen vaatisi kokonaisvaltaisen rakennetutkimuksen tekemistä Harjamäki-Käärmelähdän alueella.</p>
--	--

<p><i>Kannanotossa 2</i> esitetään muutosta Ritokankaan pohjavesialueen rajaukseen kannanottajan kiinteistön alueelle. Perusteluna tälle tuodaan esille, että ko. alue on savimaata ja että kiinteistö sijaitsee etäällä vedenottamosta.</p> <p><i>Kannanotossa 5</i> tuodaan esille mm, että Pohjois-Savon ELY-keskuksen tulisi puuttua Rajasalmen pohjavesialueella sijaitsevan Teerimäen ampumaradan pohjavesivaikutuksiin ja pyrittävä vaikuttamaan ampumaradan lopettamiseen ja pohjavesialueen puhdistamiseen.</p>	<p>ELY-keskus määrittää pohjavesialueen rajan käytettävissä olevien tietojen ja tutkimusten pohjalta. Pohjavesialueen rajalla osoitetaan Vesienhoidon järjestämisestä annetun asetuksen mukaisesti alue, jossa pohjavettä kertyy tai pohjavesi virtaa ja jolla on merkitystä pohjaveden suojelulle ja vedenhankinnalle. Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa, ettei kiinteistön alueella ole tehty sellaisia maaperä- ja pohjavesitutkimuksia, joiden perusteella pohjavesialueen rajausta tai luokitusta olisi perusteltua muuttaa.</p> <p>Teerimäen ampumarata on ympäristölupavelvollinen ja ampumaradan lupa-asia kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltäväksi. Pohjois-Savon ELY-keskus on ottanut lupavaiheessa kantaa lupa-asiaan. Pohjois-Savon ELY-keskus tiedostaa Rajasalmen pohjavesialueella olevat riskit pohjaveden laadulle ja sen vuoksi pohjavesialueella on käynnistetty rakennetutkimus. Geologian tutkimuskeskuksen toteuttaman tutkimus valmistuu vuoden 2019 aikana. Tutkimustulosten perusteella pohjavesialueen rajausta voidaan määrittää tarkemmin. Lisäksi suojelutoimenpiteiden tarvetta pystytään arvioimaan paremmin.</p>
<p>Leppävirta <i>Leppävirran kunnanhallitus</i> toteaa, että sillä ei ole huomauttamista Leppävirran kunnan pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutoksiin.</p> <p><i>Keski-Savon ympäristölautakunnalla</i> ei ole huomautettavaa Leppävirran kunnan pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutoksiin.</p>	<p>Merkitään Leppävirran kunnanhallituksen lausunto tiedoksi.</p> <p>Merkitään Keski-Savon ympäristölautakunnan lausunto tiedoksi.</p>
<p>Pielavesi <i>Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnalla</i> ei ole huomautettavaa Pielaveden pohjavesialueiden luokitusmuutoksista.</p>	<p>Merkitään lausunto tiedoksi.</p>
<p>Rautalampi <i>Kannanotossa 1</i> esitetään Heimosenkankaan pohjavesialueeseen liittyen, että nykyinen kartassa oleva muodostumisalueen raja on oikea pohjavesialueen raja. Kannanoton mukaan pohjavesialueen raja on määritetty tutkimatta veden virtaussuuntaa luonnossa.</p>	<p>Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen ohjeiden mukaisesti ELY-keskus määrittää pohjavesialueen rajan käytettävissä olevien tietojen ja tutkimusten pohjalta. Pohjavesialueen rajalla osoitetaan Vesienhoidon järjestämisestä annetun asetuksen mukaisesti alue, jossa pohjavettä kertyy tai pohjavesi virtaa ja jolla on merkitystä pohjaveden suojelulle ja vedenhankinnalle. Heimosenkankaan alueella ole tehty sellaisia maaperä- ja pohjavesitutkimuksia, joiden perusteella pohjavesialueen rajausta olisi perusteltua muuttaa.</p>
<p>Suonenjoki <i>Kannanotossa 5</i> todetaan Viipperonarjun rajausmuutokseen liittyen, ettei siitä saa olla haittaa alueella maa- ja metsätaloustoimintaan,</p>	<p>Pohjavesialueiden rajaamisen ja luokittelun taustalla on pohjavesien laatuun ja määrään kohdistuva suojelu sekä vedenhankinnan turvaaminen. Sen johdosta</p>

<p>eikä vapaa-ajan toimintaan. Vapaa-ajan tontin ja mökin käytölle ei myöskään saisi koitua rajoituksia. Lähialueella olevien omien vesikaivojen veden riittävyys ei saa vaarantua.</p> <p><i>Kannanotossa 4</i> kritisoidaan sitä, ettei pohjavesialueiden rajauksesta ja luokituksista tehdä hallintopäätöstä eikä siitä (näin ollen) voi valittaa. Kannanotossa tuodaan esille, ettei Viipperonharju A:n yksityisten maa-alueiden pohjavettä tulisi ottaa yhteiskunnan käyttöön.</p> <p><i>Kannanotossa 3</i> esitetään Viipperonharju A -pohjavesialueen kuulemisaineistossa esitetyn rajauksen muuttamista siten, että kannanottajan kiinteistö jäisi pohjavesialueen ulkopuolelle.</p>	<p>pohjavesialueella toimimiseen liittyy erityistä säätelyä ja pohjavesialueelle sijoittuvassa toiminnassa pohjaveden suojele tulee ottaa huomioon. Kunnasta ja ELY-keskukselta on mahdollista saada lisätietoja pohjavesialueella toimimisesta ja pohjaveden suojelusta.</p> <p>Pohjavesialueiden luokittelu ja rajaaminen sekä siihen liittyvät hallinnolliset menettelytavat perustuvat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin (1299/2004), valtioneuvoston asetukseen vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006) sekä Suomen ympäristökeskuksen ja Ympäristöministeriön antamaan ohjeistukseen. Vesilaissa (587/2011) säädetään mm. vedenhankintaan ja veden omistamiseen, vesilain mukaisesti lupiin sekä pohjaveden ottamiseen liittyvistä asioista.</p> <p>Pohjavesialueen rajalla osoitetaan Vesienhoidon järjestämisestä annetun asetuksen mukaisesti alue, jossa pohjavettä kertyy tai pohjavesi virtaa ja jolla on merkitystä pohjaveden suojelulle ja vedenhankinnalle yhdyskuntien vedenhankintaan soveltuvassa pohjavesimuodostumassa. Ko. kiinteistön alue on hydraulisessa yhteydessä Viipperonharjun pohjavesimuodostumaan ja on siksi rajattava pohjavesialueelle kuuluvaksi.</p>
<p>Tervo</p> <p><i>Hyvölän vesiosuuskunta</i> esitti Tervon Haapamäen vedenottamon alueen perustamista pohjavesialueeksi. Vedenottamosta ottaa vettä jatkuvasti 7 kiinteistöä ja se toimii varavesikaivona tarvittaessa 55 kiinteistölle.</p>	<p>Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (10 b §) nojalla ELY-keskus luokittelee 1-luokkaan vedenhankintaan varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin. Lainkohdan keskeisenä kriteerinä on pohjaveden nykyinen tai tuleva käyttö yhdyskunnan vedenhankintaan tai talousvetenä. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että aktiivisesti seitsemälle kiinteistölle talousvettä toimittava ja 55 kiinteistölle varavedenottamona toimiva pohjavesimuodostuma täyttää potentiaalisesti 1-luokan pohjavesialueen kriteerit. Asia tulee vielä tarkastella tarkemmin mm. maastokäynnillä.</p>
<p>Varkaus</p> <p>Keski-Savon ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa Varkauden pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutoksiin</p> <p><i>Keski-Savon Vesi Oy</i>:llä ei ole huomauttavaa pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutoksista.</p>	<p>Merkitään Keski-Savon ympäristölautakunnan lausunto tiedoksi-</p> <p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

<i>Varkauden kaupungilla</i> ei ole huomauttavaa pohjavesialueiden luokka- ja rajausmuutoksista.	Varkauden kaupungin lausunto merkitään tiedoksi.
Vesanto	
Tuusniemen Kiiskiniemenkankaan rajausmuutos Tuusniemen Teknisellä lautakunnalla ei ole huomautettavaa Kiiskiniemenkankaan luokituksen ja rajauksen suhteen	Lausunto merkitään tiedoksi.

Tämä asiakirja POSELY/1779/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/1779/2018 har godkänts elektroniskt

Kantonen Leila 04.04.2019 08:36

Räापysjärvi Jaana 04.04.2019 08:19